

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 60 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljam
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Z modrostjo pri kraji.

Kar smo mi, kar je vsak misleč človek
že s konca, ko so se evropske vlade med
Turke in vstajnike vrinile z Andrassyevimi
reformami, moral sprevideti, to je zdaj jasno,
zdaj nihče več ne veruje, da bi se vstaja dala
potlačiti na način, kakor se je do zdaj po-
kušalo. Osoda turška se je jela izpolnovati,
Turčija propada in mora v kratkem propasti
tudi, če je nihče ne potiska. Tako na koncu
z vsem, kakor je ona, pač še ni bila nobena
država. Brez denarja, brez dohodkov, brez
kredita, kam more!

Da to, kar pravimo tu, niso edino naše
misli in da mi ne malamo iz neprijaznosti do
Turčije njeno stanje s tako črnimi barvami,
tudi to nam bo verjel vsak, kdor le površno
pogleda celó v tiste časnike, ki so do najno-
vejšega časa neprenehoma simpatizirali s Turki.
Vsi nemški, pruski, angleški, ruski in francoski
časniki pojó zdaj eno pesem, t. j. mrtvaško
Turčiji, ž njimi vred tudi tisti, ki so dobivali
nekaj od turške vlade hrano svojo. Naravno,
kajti če Turčija še tistih, ki se za njo bojujejo
z orožjem v roki, ne more plačati, kako bo
plačevala še le tiste, ki se za njo boré le z
jezikom in peresom! Tudi so sprevideli, da
vse njihovo prizadevanje ne pomaga Turkom
nič, da ne spravi „Türkenlos“ kviško, am-
pak da ti nasprotno čedalje bolj v tla lezejo.
Kaj bi ne! Vice-kralj egipčanski je naravnost
izrekel, da letošnjega tributa ne more plačati,
Srbija ga je že tako odrekla, iz lastnih dežel
pa Turčija nima dohodkov, ker Turek nič ne

dela, in zlasti zdaj ne, ko so po boji njive opusto-
šene in neobdelane. Pri vsem tem pa cari-
gradski dvor ne misli na to, da bi zmanjšal
stroške gospodarstva, kateri so grozni, kakor
smo enkrat v tem listu že omenili. Toda tudi
to bi bilo prepozno že, kajti zdaj propada in
razpada. Turčije nihče več zadržal ne bo, če
bi tudi voljo imel; pa tudi takega dobrotnika
zdaj ni več na svetu.

Turku klenka tedaj na vseh krajih, kmalu
mu bo odkljenkalo. Kdo bo podedoval dežele
turške?

Da se nova karta Evrope ne dela še le
zdaj, to mora pač vsak politikar že davno ve-
deti; narejena je gotovo že več let, vsaj za
časa avstrijsko-pruske vojske. Največi, namreč
južni del utegne dobiti Rusija, ker hoče imeti
na jugu morje. Druge dežele utegnejo postati
samostojne pod varstvom kake večje oblasti,
egipčanski vicekralj pa se bo gotovo popolnoma
odtrgal, česar mu tudi nihče braniti ne bo
mogel, in bo potegnil na-se afrikanke in azijske
dežele.

Kaj pa Avstrija? Skoro vsakemu se zdi, da
se bo popolnoma obrisala ali k večjemu dobila
kak kosček Hercegovine ali Bosne. To je britko,
če se pomisli, da je imela priliko na kratkem
potu in brez težave pridobiti si vso Bosno in
Hercegovino. Morda je prepozno, ker so jo ne-
vkretni politikarji spravili pri Jugoslovanih ob
vse simpatije, in intervencija z orožjem bi
li utegnili še kaj oteti? Vrh tega bi bila
taka intervencija sicer draga, a skoro odveč,
kajti osodo turško bodo do konca vgnale vse
druge moči, kakor smo že zgoraj omenili.

Turška se razseda in povsod rijejo iz zemlje
strašni elementi, iz vseh kotov prihajajo sile
in povsod plamen ustaje čedalje močnejše šviga
kviško. Tedaj od vseh strani požar, Turčija
pa nima najmanjših sredstev več gasiti ga.

Kar nima moči, da bi živelo in se vzdr-
žavalo, poginiti mora in naj pogine, Turčija
je vsled nezdravega organizma že dolgo bole-
hala in životarila le umetno po pomoči evrop-
skih diplomatskih zdravnikov. Zdaj so tudi
ti s svojo umetnostjo pri kraji, to so sami spo-
znali, in Turčija, sama sebi prepuščena, drči
v pogubo in nihče je ne bo več ustavil. Njen
propad bo nekaka blamaža za evropske diplo-
mate, ali osode narodov se morajo spolniti,
če se prav sisteme nad njimi razbijejo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. aprila.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja se „Ozasu“ poroča, da se
Avstrija in Rusija druga drugi približujeta in
da se nadvojvoda Albrecht s carom ruskim
snide v Jugenheimu.

O ministerskih obravnavah se nič
posebnega ne sliši. Zbralo se je bilo pa te
dni na Dunaju 21 nemških poslancev, ki so
odločili, da se Ogrm prav nič ne sme od-
jenjati. Jako so se hudovali nad Andrassyem
in drugimi visokimi osebami. „N. fr. Pr.“ méni,
da se bodo obravnave srečno dovršile; ker če
se ne morejo porazumeti sedanjí ministri, se
tudi Taaffe in Sennyey ne bosta mogla.

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izvirni roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

X.

Mesec julij je tu. Po mestu še vse počiva,
vse je trudno zarad vzbujene noči. Solnce že
z zlatimi svojimi žarki naznanja svoj prihod.
Po vrtu se šeta Evdora, blede je vsled več-
nega nepokoja, celo noč niti oči ni zatisnila,
bojé se za Marija in očeta. A bledost ta se ji
krasno podaja.

„Bože mili! zakaj, o zakaj nam pošiljaš
te nesreče? S čim je moj rod to zaslužil? Ali
mar hočeš sinove kaznovati zarad očetov in
njihovih pregreh? Hočeš li mar dati pokusit
časo robstva tudi Rimljanu, da bodo vsaj otroci
vedeli, kako grenka je sužnost, ktero je praded
vsiljeval ptujcem? Bog! pravičen si, vsak greh
se gotovo kaznuje. Bojim, bojim se, da so to
zadnji udarci, da pod njimi konča rimski orel.
A kaj! Da bi le posamezni nedolžni ne trpeli.
Glej, o Bože, mesto veseliti se svojega Marija,
trepetati moram za-nj vsak trenutek. Oče,

tvoja volja naj se zgodi, klical je veliki Trpin
na Oljski gori, in enako rečem tudi jaz. Po-
nižno vklonim svojo glavo nerazumljivi tvoji
previdnosti.“

Zamišljena in nekoliko potolažena se šeta
prek morskega brega. Vstopi med gosto gr-
movje, umetno napravljen gozdič. Strahu se
strese, kajti nenadoma stopi pred njo Helijas.

„Evdora“, nagovori jo, „oprosti mojo pre-
drznost. Nič, nič se me ne boj, ne mislim
ničesar slabega.“

„Helijas, ob tej uri! Kaj želiš od mene?
Nespodobno je, da deklica na samem v gozdu
govori z moškim. Veš kje je moj dom, pridi
tje. Najmanj pa tak sestanek pristoja zaročeni,“
odgovori deklica umakniti se.

„Za Boga, stoj! Samo par besed bi rad
spregovoril, potem pojdi.“

„Ni prav to. Če hočeš z menoj govoriti,
rekla sem, da veš kje so vrata naša.“

„Ha! ošabna Rimljanka, pri vas še vedno
prevladajo oni nečloveški predsodki, ki trgov-
stvo in kupčijo smatrajo za nečasten poklic.
O čuj, pred našim stanom se bo enkrat vklan-
jnal celi svet, kakor nekaj Izrael pred zlatim
teletom!“

„Helija, motiš se. Ni jaz, ni naša družina
ne zaničujemo nobenega stanu. Poštenega člo-
veka vedno častimo, pošten, neomadeževan
mož nam je vedno ljub, bodi si slaven bojni
junak, bodi si reven berač. Odkritost, plemen-
ito srce, poštenost, to so čednosti, ktere za-
htevamo od moža, predno prestopi naš prag.“

„Dobro, dobro! odkrit sem tudi jaz. Ev-
dora! časi so hudi, morda več ne boš govorila
z menoj. A predno se podam v silni boj, mo-
ram svoje srce olajšati. Evdora, vedi, strastno
sem te ljubil. Edina moja misel si bila ti,
vedno si mi stala pred očmi, a oče me je od-
bacnil brezsrčno.“

„Helija, čemu to?“

„O pusti me, zdaj vem, da je vse zastoj.
A od nekaj so si bili prijatelji, stari znanci.
Došel sém toraj, da se poslovim. To je mo-
jemu srcu potrebno. Srečo ti vošim. Kriv sem
sam. Zakaj nisem imel prej poguma stopiti
pred očeta? A naj bo; samo to povej: če lju-
bezni ne čutiš za-me, boš mi li prijateljica?“

„Jaz sem vsakemu prijateljica, kdor je
pošten.“

„Dobro, me li ohraniš v dobrem spominu?“

„Nič žalega mi nisi storil.“

Anastazij Grün. Slavnostne pitke in bitke na počestjevanje pesnika Anastazija Grūna — grofa Ant. Auersperga — so pri koncu, piše „Čech“. Židovske deputacije vrnilo so se že z Dunaja, in za kulisami govori se o „švindlu“, kateri se je počenjal z Grünovim oslavovanjem. V nemških moravskih mestih so narejali oslavljevanje 12- in 15letni fantje in telegrafovali naravnost na Dunaj prusaško čestitanje. Liberalci, pravijo, so kaj neprijetno zadeti, da se svetli cesar za oslavo visokorodnega grofa in plemenitega pesnika še zmenil ni, dasiravno so dunajski judje društva „Concordia“ podali samemu vladarju penez kovan na spomenico tega preslavljevanja.

Na Dunaju ima biti meseca septembra tega leta veliki katoličanski zbor, in že se delajo priprave za-nj. Pravijo, da je novi nadškof prav vdano pozdravil ta predlog in ga bode toraj tudi podpiral. Na čelu pa mu delajo grof Pergen, Fürstenberg, Leo Thun in baron Gagern. Hvalno je bilo slišati, da se je svetli cesar pri pogrebu kardinalovem v Solnogradu namestovati dal po posebnem poslancu, da sta šla za pogrebom dva cesarska namestnika solnograški in tirolski, najvišje deželske in vojaške dostojnosti, da je preslavljal spreved vsa vojaščina itd. in to vse v kljub preklicanemu liberalizmu! —

Ogerski ministri so se s poslanci posvetovali, kaj jim je storiti, ali odstopiti, ali pa odjenjati. Sklenilo se je, da naj se reč nekoliko časa odloži, ker bi bilo za deželo neugodno, če bi ministri zdaj odstopili.

Ogerska. Vsled grozne povodnji kaže se, da so jeli ljudje bolj mreti. Po petletni skušnji n. pr. jih je v drugem okraji v Budapešti mesece januar, februar in marec poprek pomrlo 65; letos pa se jih šteje januarja 50, februarja 63 in marca 163. Smrti najnavadniši vzrok je nalezljivi katar v čevih, ki prihaja iz parjenja ali izhlapovanja.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se je poročalo, da je Črnogora Turkom že vojsko napovedala, kar se pa še ne potrdi in da bo tudi Srbija kmalo prišla za orožje in je 21. t. m. tri baterije iz Beligrada poslala na mejo. Grof Andrassy se je silno grozil Srbiji, da bi ne pričela boja s Turki, in njegov organ, „P. Lloyd“, tudi zdaj še priporoča Srbijo z

žuganjem odvrniti od vojske, a ker je iz pruskim in ruskim novin razvidno, da te vladi Srbiji in Črnigori ne bote branili vdariti se s Turki, kaj hoče Avstrija sama početi? „Tudi avstrijska diplomacija, piše „Politik“, bo morala ta boj mirno gledati, in Slovanožrcem na Dunaju in v Budapešti družega ne bo ostalo, kakor na skrivnem se groziti. Dobro vedo, da Turčija mora propasti, sicer bi si tolikanj ne prizadevali Srbijo od vojske odvrniti, pa pomagati si sedaj več ne morejo in morajo reč samo sebi prepustiti. Prav pa bodo storili, če bodo te grenke molče požrli in sami na se mislili, ker prijatelja Turka ne morejo več rešiti. Naj tedaj že nehajo Slovane dražiti in prevdario dobrohotni svet, da Avstrija naj pri sedanjih okoliščinah ne stikuje z gorečo prižigavnicco okoli smodniškega soda vprašanja slovanskega.“

„St. Pet. Vedomosti“ iz Carigrada poročajo, da hoče vlada turška proti Srbiji vse žile napeti in poslati ji ultimatum (zadnje pismo), potem pa prestopiti mejo srbsko. List ne dvomi nad tem, da sultan res to namerava, a za izvršitev potrebne so nekatere pogoje, ki jih pa v Turčiji ni. Manjka ji najprvo vojakov, katerih ima na papirji sicer 750.000, v resnici pa komaj polovico tega. V Bosni, Albaniji in Hercegovini stoji 125.000 mož, v Bolgariji 60.000, na Kandiji in drugih otokih 40.000; ker tudi druge dežele ne morejo ostati brez vojakov, koliko ljudi zamore sultan poslati v Srbijo? Tudi Turkom manjka denarjev; državne blagajnice so prazne, posodi jim nihče nič, ker imajo tako malo upanja, da avstrijski „Lloyd“ vladnih reči noče prevaževati, če se mu voznina naprej ne plača.

Gospodična Markus, ki se hoče podati v vojsko, je naredila svojo oporoko in vse premoženje volila deželi srbski.

Angleški katoličani, kateri iz lastne skušnje vedo, kaj se pravi zaradi vere preganjanje trpeti, se prav lepo potegujejo za stiskane verske brate na Pruskem. Gostoljubno sprejemajo pregnane duhovnike na Angleškem, pa skrbijo tudi za one, kateri stanovitno delajo pri svojih čedah na gorenjem Nemškem. Kardinal Manning je z drugimi vikšimi pastirji poprosil katoličane, naj darujejo v ta namen; London je v nekterih dneh nad 1000 funtov šterlingov nabral, in blagi vojvoda

Norfolk je poslal že več sto tisuč frankov potrebnim duhovnom na Prusko. Pa tudi nemški katoličani darujejo radi svojim duhovnom. V Magdeburgu, kjer jih ni veliko, so zvrgli v kratkem nad 3000 mark; neki rokodelc daruje vsak mesec tolar za svojega priprtega župnika; neki krojač, pri katerem je preganjan duhoven vmeril si obleko, mu jo pošlje prav čedno narejeno z listkom, da plačilo bode sprejel pa od ljubega Boga, kateri vrlo dobro plačuje itd.

Na Španjskem še vedno vre. Poslanci sansebastijanski se shoda v Guipuzcoi nočejo več vdeležiti in so naznanili, da se bodo biskajske pokrajine pri prvi priliki vzdignile in ločile od Španjske ter pod varstvom vnanjih držav osnovala lastno vlado, če se jim skrežijo starodavne pravice.

Izvirni dopisi.

Iz Borovnice, 23. aprila. Kamor človek svoje oko obrne, povsodi vidi, da narod slovenski je povsodi zatiran, povsodi zasmehovan; do pravic svojih mu ni mogoče prispeti. In kakó tudi, ker ga na eni strani tlačijo nemili tujec, na drugej pa mu zasaja nož v srce nezvestoba sinov slovenske matere. Ali je čuda, da nij dospel do vrhunca omike in učenosti, kjer bi že davno moral biti, ko je zamešan od izdajalnih domačinov, ki so se izneverili majki slovenski, in sedaj pete ližejo tujcem! In takih Efijsalov žalibog mnogo nosijo slovanska tla. Skoro v vsakej vasi so taki odrodki, ki delajo propagando za nemčurstvo! In kakovi so ti ljudje?! Komaj znajo brati nemški in še dostikrat tega ne, že kljubujejo narodnjakom, in iščejo si privržencev. Izgledov tacihi mi ni treba dolgo okoli iskati, evo vam jih: prceji v našem kraju so take ničle, ki skušajo naše občinstvo, ki se je komaj zbudilo iz dolgotrajnega spanja, zopet zazibati v pogubonosno dušno — spanje. A reve, zastoj se trudite! Pri nas so bistré glave, Slovenci „z dušo in telom“, ki se ne pustijo takovim zmetati. Med našimi protivniki (v pravem pomenu), ki nosijo nemčurski zvonec pri nas, je tudi naš poštar. Ni skoro vreden naših besedi in nima nobenega vpliva na naše ljudstvo, a nekaj prašanj bi vendar radi stavili našemu poštarju.

„V stiski mi boš li zaupala? V srečo si bom štel, da ti na pomoč priskočim.“

„Helija, prva pomoč je nad oblaci.“

„Že dobro, že. Toda časi so nevarni, zvest prijatelj je zlatá vreden. No, daj mi roko za slovo in potem lahkega srca strmoglavim v boj. . . . Kaj se obotavljaš? . . . No, toraj z Bogom.“

Naglo se obrne, udari preko brega, zasede čoln, enomerni plusk vesla naznanja, da veslá na vzhod v mesto.

„Čuden mož, nerazumljiv,“ šepeta Evdora za njim gledaje. Čudno ji je pri srcu. Neko sočutje občuti za reveža.

„Preklicano“, jezi se sam pri sebi Helija, „kako je trda. Zdaj skusim, da je čednost ščit, pred katerim se še celo zlodí vklanja in spoštuje umakne. To je čednost, ktero vzrokuje edino le katoličanstvo. A vtis o meni mora imeti dober, videlo se ji je na obrazu. No, no, pečene prepelice še nobenemu niso letele v usta. Ha, Helija, z zvijačo in hinavstvom ves svet vtakneš v žep. Hinavstvo? Samoljubje je to.“

* * *

Kaj šumi tam gori od severja? Pozdeva se, da se čuje daljno gromenje in na vzhodu odmeva njegov jek. Časoma se zdi, da se zemlja trese. Kaj je to? Že dalj časa to trpi. Oglejčani radovedno plašno gledajo čez mestno obzidje proti julijskim planinam, a od tod obračajo oči tudi proti vzhodu. Kako je solnce danes motno, njegova barva je bolj rudeča, proge se zapazujejo na njem.

„Oj, nesreča je tu, nesrečo nam prerokuje krvavo solnce“, pravi meščan obrnivši se k sosedu, „si li videl, da je imel mesec včeraj rudeč kolobar, znamenje, da mestu žugajo krvavi potoci?“

„E molči, molči, to so vraže; mesec nima nobene zveze s človekom in njegovo prosto voljo. Nisi li čul Sekunda, kako krasno je govoril o previdnosti božji, ki čuje nad človekom, da brez njegove volje niti las ne pade z glave.“

„Prijatelj, popolnoma nisi razumel škofa. Sekund je rekel: previdnost božja vlada vse, celi svet v njegovi celoti pa tudi v posameznih delih. A mnogo, mnogo tudi pripusti njegova volja, da se godi. Božja previdnost in pripuščanje ste ti dve reči. Zato je tudi rekel: Kar

mi Bog pošlje, tega se ne bojim, a kar Bog pripušča, oj, pred tem se tresem. In kaj meniš, da dobrim v opominj Bog ne dovoli znamenj, ki jih opozorujejo na bližajočo se nezgodo?“

„E, pa take reči so naravne.“

„Kaj za to, prijatelj, če tudi naravne, so pa izvanredne. In izvanrednih se Bog poslučuje. . . .“

„No, pustimo to učenjakom, naj oni sodijo, ki se s tem pečajo.“

„Vidiš, s tem le nisem hotel reči, da na to tako verujem, kot na evangelij, a hotel sem dejati, da, če narod na take reči veruje, to ni ravno neumno, da, jako opravičeno je, in da vzrok tem veram globoko tiči. Vrh tega se li spominjaš Jeruzalema in poslednjih njegovih dni, se li spominjaš znamenj, ki so se tam vršila, naznanjevale silni propad?“

„Glej, glej, čuj . . . šumenje se bliža, močnejše postaja. To je grozno. Kako se megla vzdiguje tam gori . . . Oj, to ni megla, to mora biti prah . . . S kapitola se menda vidi temu vzrok. O, da! Čuj, na kapitolu je rog zapel! Zopet, v tretje! O, to je nevarnost.“

(Dalje sledi.)

Nedavno prosil ga je nekov tukajšnji narodnjak, naj mu da ravno izišlega „Slovenca“. A poslušajte, kaj mu je učena glava poštarjeva odgovorila! — „Kaj neki tisti „Slovenec“ in tisti „Slovenski Narod“, ki so vsi lažnjivi! Štirinajst dni bi bilo dobro, ko bi jih ne bilo na svetlo!“ To vam je cel „Zeus fulminans!“ Gospodine poštar, dokažite nam, koliko se lažejo slovenski listi, in zakaj naj ne zagledata omenjena dva lista 14 dnij belega dué? — To nam odgovorite! Vemo, da ne berete dosti ni slovenskih ni nemških časnikov in da se rajši zabavate pri kozarcu žganja, a zakaj nam takó slepó ugovarjate? Zakaj naj poginejo vsi tukajšnji domorodci, kakor n. pr. g. Z. in g. K. i. dr., kar ste izustili pri onej priložnosti! Govorite! — morda ne lehkó! Ko bi ne imelo tukajšnje prebivalstvo usmiljenja z vami, bi se bilo gotovo že pritožilo, kakšna pisma se jim na dom donašajo, in vi se proti kmetom takó prevzetno vedate, in lehkomišljeno govorite čez tukajšnje narodnjake! Koncem pa vam svetujemo: nikar se ne vtikajte v vam pogubljive reči in izogibljite se takovih besedi, drugače se bode za ušesi praskali! „Caveas, ne quid etc.“ —

Od Ormužu, 21. aprila. Večkrat obišem svojega prijatelja v bližnjem sv. Miklavžu in kakor je že stara navada, povprašuje prijatelj prijatelja, ktere ga že več časa ni videl, kako da se počuti in kaj da je novega v njegovem kraju. — Tako sem tudi jaz svojega prijatelja pri sv. Miklavžu povpraševal, ko sem ga pretečeni teden obiskal, in veselilo me je ko mi je rekel, da mu dobro gre, in da se čisto zadovoljnega počuti; še bolj pa me je razveselila novica, da se je pri sv. Miklavžu osnovalo bralno društvo z namenom, tamošnjim prebivalcem ter drugim okoličanom preskrbovati in dajati lepa in dobra berila, časopise in knjige. — Vskliknil sem: oj ti srečni šentmiklavški kraj, ponosen smeš biti, prekosil si sosedne kraje, prekosil celo „mesto“ Ormuž in trg Središče, kjer so že narodnjaki do kolena v blatu malomarnosti; da, pečajo se rajši s praznimi strankarskimi naskoki, a na blage namene čitalnic in bralnih društev čisto pozabljajo. —

Mikalo me je o omenjenem šentmiklavškem društvu več izvediti, ter sem poprosil svojega prijatelja, naj mi o znotrajnosti ter delovanju tega društva natanko pové, in veselo sem poslušal sledeče:

Tukajšnje prebivalstvo, kmetje in viničarji kaj radi bero dobre slovenske časopise in knjige. Imel sem jaz sploh časopisov in knjig, deloma svojih, deloma tukajšnje šole in drugih prijateljev, ter sem jih razposojeval med farane, ki so vsako nedeljo prišli po nje. — Tako sem delal več časa in nisem že imel zadosti berila, da bi dajal vsakemu, ki ga je želel. — Večim nisem tedaj mogel vstreti in opomniti sem jih moral, da jaz ne morem na svoj „žep“ toliko časopisov zdrževati, ki veljajo denarjev, posoditi mi jih pa tudi malo kdo hoče; tako oglasi se eden: Jaz rad za vsak teden plačam 1 kr. če boste mi za vsak teden kaj za „šteti“, posodili, drugi reče: jaz dam za vsako leto 1 gld., tretji se je oglasil že z večjim doneskom. To me je napotilo delati na to, da se osnuje bralno društvo, kteremu je mogoče, vstrezati tukajšnjim ljudem v popolni meri. — Naznanil sem svoj namen č. g. župniku, brez ktere ga bi naše društvo tako uspešno delovati ne moglo in prosil ga, naj bi blagovolil društvo podpirati, ter prevzeti pokroviteljstvo in predsedništvo društva. — Ker so č. g. župnik podpornik mnogih narodnih društev, sem si

bil svest, da tudi tacemu društvu pomoči odrekli ne bodo, in res obljubili so radi pomoči. — Obrnil sem se tudi do č. g. kaplanov in do g. nadučitelja, in tudi ta gospoda sta obljubila društvo podpirati. — Ker so tudi vsi farani bili za tako društvo navdušeni, se je tedaj uspešnega delovanja bilo nadjati. Osnovni odbor je bil tukaj sestavljen, in je načrtal pravila ter jih poslal č. k. namestništvu v Gradec. — Po došlem potrjenju pravil je društvo začelo svoje delovanje; od več strani smo dobili mnogo časopisov in knjig, in kmalo smo imeli društveno omaro polno lepega berila. — Ob enem se nam je od več rodoljubov daljša podpora z denarnimi doneski in posojevanjem knjig in časopisov obljubila.

Povabili so se farani k obilnemu pristopu tega društva in naznanil se določeni čas volitve društvenega vodstva. — Ob določenem času se zbere veliko števí faranov navdušenih za osnovano društvo, razložil se jim je namen in korist tacega društva, zaznamovali so se pristopivši udi, pobrali dotični letni doneski in potem se je vršila volitev vodstva društvenega. Enoglasno so bili izvoljeni: Za predsednika č. g. župnik Majhenič, za podpredsednika g. nadučitelj Repič, za blagajnika č. g. kaplan Skuhala, za tajnika g. M. Robič in za odbornike gg. posestniki Franc Tomažič, Matija Pajek, Jožef Kranjec in Jakob Kolarič.

Vsi v vodstvo tega društva voljeni gospodje so delavni in vplivni možaki, in tedaj ni dvombe, da je društvo v dobrih rokah in da bo uspešno delovalo. Ker razun našega v celem ormuškem okraju ni nobenega narodnega društva, je več gospodov rodoljubov iz tega okraja pristopilo k našemu društvu kot podporni udje. In kdo bi ne pristopil tacemu društvu, ki ima tak blag namen in ki od udov take male žrtve tirja? Ud zamore biti vsak, ki plačuje dotične letne doneske. Pravi udje plačujejo na leto 60 kr., to je 5 kr. na mesec in razun tega na leto 12 kr. opravnine. Podporni udje pa plačujejo na leto samo letnino 60 kr.; in če je mogoče, društvu darujejo večkrat ktere časopise ali knjige. V šolski sobani II. razreda je društvena omara že precej polna lepega berila, tam se za vsako nedeljo udom pripravijo vsakemu po en časopis ali knjigo, ki jo udje drugo nedeljo nazaj prinesejo, ter dobijo zopet novega berila, in delo gre tako lepo naprej.

Za to veselo lepo poročilo se prijatelju lepo zahvalim in ko se še za nekatere privatne reči zmeniva, sva z veseljem trčila s kozarci, ter pila na obstanek in uspešno delovanje mladega društva, in potem se ločiva.

Gredočemu domu mi je bilo veselo pri srcu; mislil sem samo na blago društvo, nobeden kraj se mi zdaj ni tako dopadel, kot sv. Miklavž, občudoval sem, kaj mala peščica delavnih narodnjakov napraviti in vzdrževati zamore. — V takih mislih sem prišel domu, v teh mislih sem tudi zaspal in od tega društva sem imel celo noč sladke sanje, in ko me v jutro petelin s kričečim „kikiriki“ zbudi, so bile vse to res le sanje.

Nadejam se pa, da se bodo moje sanje v kratkem vresničile in naj bi potem tudi drugi rojaki po Sloveniji na delo stopili, s kterim bi posebno prostemu narodu nepopisljivo koristili.

Iz Franciškovihih toplic, 19. aprila. Veselo je bilo videti in slišati, kako vneta da je bila mladina gimnazije ljubljanske za narodno reč, za časa župana prezgodaj umrlega dr. Coste. Bili so to še lepi pomladanski dnevi, dnevi cvetja, dnevi, ko je še

marsikteri dijak, kakor nekdaž Dežman, slavo prepeval Slovanom, danes pa je morda podlaga tujčevi peti. Ako pisatelj teh vrstic išče nekajne sošolce svoje, kje jih ima iskati, kje bode našel čez poldrugi sto onih, kteri so obiskovali prvo latinsko šolo v Ljubljani? Eni so se podali k rokodelstvu, eni k obrtniji, zopet eni k učiteljskemu stanu, kako majhno pa je število onih, ki so zdaj četrtoletniki bogoslovja ljubljanskega. In ako se ozrem na sad enega nadepolnega cvetja, kje ga mu je iskati? Niti pri prvih, niti pri drugih, kajti ti plešejo, kakor se jim gode, in tudi med učitelji je sad le redek. Res jih je nekaj po deželi, kteri sveto svojo dolžnost natanko spolnujejo, kteri v srca mladine slovenske sejejo pravo seme vernosti in narodnosti, so pa v Ljubljani in tudi po deželi zopet drugi, kteri so pozabili, da je njihova zibelka tekla v borni in priprosti hiši slovenske matere, da jih je Slovenka dojila, da se imajo le Slovencem zahvaliti za potrebno hrano, da so se mogli preživeti za časa šolanja svojega v Ljubljani; pozabili so, da sin, kteri domovine svoje ne spoštuje, je izdajalec. Kaj jih je pa storilo izdajalce? Kaj drugega kakor nada po mastni službi, ktera se jim obeta od nemčurskih prednikov. Žalostno je videti one, kterim so priproste prtene hlače, ki jih je tudi njim nekdaž izdelovala slovenska mati, sedaj trn v očeh in s cilindrom pohajkovajo po ulicah slovenske Ljubljane. Vem, da je to le sramotno krilo za časa vladanja nemško-liberalnega duha po šolah slovenskih, vem, da jih je mnogo med njimi, kteri bi, ako bi prišel zopet oni krščanski duh v slovenske šole, bili zopet iskreni domoljubi, vem, da jih je mnogo med njimi, kteri plašč svoj obračajo, kakor veter piha, pa vsem tem veljajo besede: Sramota za vas, ker takrat, ko nas sovražnik preganja, stopite za grm, ali pa celo na njegovo stran; prišli bodo časi, ko se bode nasprotno zgodilo, ko bodo šole prave odgojilnice nadepolne mladézi slovenske, a takrat zopet se bo narod slovenski z nevoljo obrnil od vas, ki sedaj ljuliko liberalnega duha sejete v mlada srca narodovih otrok. Še je čas, še se lahko s pogubljive poti vračate v naročje domovine, in gotovo bode dosegli večje plačilo, kakor od zdaj vladajoče stranke, dosegli bode ljubezni naroda, ktere ga nevredni sini ste tudi vi.

Med onimi, kteri so se posvetili duhovskemu stanu, kako malo število jih je, pa upajmo, da bodo vendar obrodili obilen sad, ker je duhovščina pri nas še vedno prva, ki se trudi in vsa žrtuje za versko in narodno omiko Slovencev. Po zgledu njenem delajmo tudi mi vsi v blagor domovine; ne cepimo se v kdo vedi koliko strank, ampak zedinjeni se borimo proti zvitim našim nasprotnikom za svete pravice, ktere nam hočejo vzeti, in gotovo bomo zmagali pod starim svojim geslom: „Vse za vero, dom in cara.“ Balantov.

Domače novice.

V Ljubljani, 25. aprila.

(Palackova svečanost) v čitalnici je bila res velikanska. Že k „besedi“ v dvorano je bilo prišlo lepo število poslušalcev obojega spola. Pričela je besedo vojaška godba in sicer s takim uspehom, da je morala vsled burnega ploska ponoviti prvo točko. Za njo so se odlikovali čitalnični pevci, kakor navadno v zborih in čveterospevih, kvintet za dvojne gosli, dva violincela in čelo je izurjenim igralcem (gg. Stöckl, Förster, Müller, Schinzel in Stiaral) šel gladko iz pod rok. Gospica Podkrajškova je z nji lastnim globokim občutkom deklamo-

vala odo gospe Pesjakove na čast Palackemu, gosp. Hanuš pa ga je s krepkim glasom v českem jeziku slavil. Vse točke je občinstvo spremljevalo z burno pohvalo. Kinč večera in najbolj pomenljiv je bil dr. Bleiweisov govor na čast českomu zgodovinarju. Mirno, z besedo, kakoršna kipi človeku iz srca, je dr. Bleiweis najprvo povdarjal to, da nocojšna svečanost ne velja politikarju, ampak edino le zgodovinarju českomu, in da je ne obhajajo ne Nemci, ne Slovenci, ne „mladi“, ne „stari“, ne liberalci, ne klerikalci, ampak edino le čitalničarji. Potem je razkladal obširneje, kaj je Palacky za česki narod, s kako težavo je imel nabirati gradiva za svoje velikansko zgodovinsko delo, delo 40letnega truda, delo, ki mu je porok svetovne imenitnosti. Svoje jedrnathe besede je govornik sklenil s klicem: „Slava Palackemu“, ki se je po vsi dvorani glasno odmeval. (Kdo in kaj je Palacky sploh in posebej českomu narodu, povedal je „Slovenec“ l. 1875 v 71. številu v posebnem sestavku posnetem po „Slovanskih Listih“). Sedaj pa se je preslavljal kot zgodovinar, kateri je marsiktere laži nemških ali ptujih povestničarjev ovrgel, razjasnil z ozirom na Slovane, vzlasti Čeha; toraj ni kaj priljubljen prusačem.) „Besedo“ je končala vojaška godba zopet s tako navdušeno pohvalo, da je morala potem pridati še nek potpourri iz slovanskih pesem, ker se je občinstvo ni moglo dosti naslišati.

Po „besedi“ je bila veselica v prostorih čitalnične gostilnice, ki so bili tako natlačeno polni, da še vsi, kar jih je tišalo, noter niso mogli. Vojaske godbe, ki je tu svirala večidel slovanske napeve, ne moremo prehvaliti, le toliko naj omenimo ob kratkem, da take, kakor ta, v Ljubljani ne pomnimo; poslušalce je kar prizdigala, po vsaki točki je bil plosk, da se je kar vse treslo. Tedaj živili bratje Hrvatje in njihova izvrstna godba! — Veselica je dolgo trajala, obiskalo jo je tudi veliko v Ljubljani bivajočih Čehov, ki so prišli slaviti svojega imenitnega rojaka; bilo jih je iz vseh stanov, obojega spola. In tako se je pokazalo, da slavnega moža zgodovinarja Palackega vé ceniti tudi naš narod. — H koncu naj pohvalno omenimo tudi čitalničnega gostilničarja gosp. Tankota, ki je z dobro jedjo in pijačo ter urno postrežbo izdatno pripomogel gostom k dobri volji, kar pri tako obilnem številu ljudi ni lahka reč.

(Viteza Bohuslava Widmanna), ki je, kakor znano, pri „Auerspergfeier“ celó govoril, k Palackeyevi svečanosti ni bilo blizo, dasiravno je zgodovinar dr. Palacky njegov rojak in je veselica v čitalnici veljala le zgodovinarju in jo je večidel v Ljubljani bivajočih Čehov obiskalo. Pa gotovo bi marsikaj za to dal, da bi se ne bil vdeležil tudi slovesnosti Grünove. Zvedel je namreč, da se „Grünove“ svečanosti na Dunaji ni vdeležil niti dvor, niti ministerstvo in drugje nikjer nobeden vladni zastopnik in da cesar sam, kakor piše „Čech“, za tega „pevca“ prašal ni in da je on skoro edini viši uradnik, ki se je one demonstracije vdeležil. Razume se tedaj, da mu je vsaka govornica o njegovem vdeleževanju zelo neprijetna.

(„Turški list“.) ki še zdaj ne more pozabiti, da smo pri mestnih volitvah letos Slovenci deloma zmagali, deloma lep korak naprej skočili, je v soboto znosil se nad bivšo „mladoslovensko“ stranko, češ, da se je „starim“ popolnoma vdala, ne pa, kakor je stranka „turškega lista“ mislila, zedinila se ž njo pod praporom „liberalizma“ zoper mračnjake in ultramontance. Zavoljo te „nedoslednosti“ jo „turški list“ zmerja, kakor surov hribovec

svojega hlapca; to je zadržaj vsega članka, pisanega, kakor je že omenjenega lista navada, s kolom in gnojnico. Na take surovosti ne odgovarja pameten človek, ampak pusti kričača upiti, dokler ima kaj sape. Zato mislimo, da se s tem listom pri nas ne bo nihče prepiral; dosti, da se taka surovost le konstatira.

(Iz seje deželnega odbora 14. aprila.) Imenovanju učitelja M. Japeljna iz Logatca za učitelja v Šenčurji pri Kranji je deželni odbor pritrnil. — Ministerstvu za nauk in bogočastje se je izrekla zahvala za 800 gold. podpore za izkopavanje ostankov stavb na koléh. — Županstvu občine boštanjске se je dovolilo pobiranje 20% priklade na direktne davke.

„Novice.“ (Porotne sodbe) so se v Ljubljani že v torek 18. t. m. pričele. V petek 28. t. m. ima biti vnovič obravnava o tožbi gospoda Kreča proti „turškemu listu“. Kakor je znano, je čuden slučaj ta, da so ta pot porotniki skoro do malega vsi nemčurji.

Umrli so:
Od 22.—24. aprila. Štefan Jazbec, kovašk pomagač, 21 l., in Josipina Majer, črkostavca hči, 12 l., oba za pljučno sušico. Marija Merlak, gostica, 56 l., za pljučnico. Jakob Dovec, gostač, 67 l., in Magdalena Bitene, delavka, 26 l., oba za srčno napako. Valentin Caf, jetnik, 30 l., za posušenjem goltanca. Marijana Berčan, gostica, 60 l., za vodenico. Franc Dolčič, delavke sin, 8½ l., za vnetjem vratu. —

Eksekutivne dražbe.
26. aprila. 2. Jan. Zorc-ovo iz Dvora (5935 gl.) na Vrhniki.
27. aprila. 3. Jan. Kristanc-ovo iz Moš (2691 gl.) v Kranji. — 1. Tone Petin-ov premakljiv imetek (185 gl.) v Ribnici.
28. aprila. 3. Jan. Skrlj-ovo iz Loz (1700 gl.) v Bistrici. — 3. Mih. Suharjevih dedičev (841 gl.) na Brdu. — 3. Jan. Skrlj-ovo iz Topolca (5000 gl.) v Bistrici. — 3. Prim. Bečaj-ovo (760 gl.) v Ložu. — 3. Fr. Sadu-vo (485 gl.) v Litiji. — 2. Jože Priman-ovo iz Povrja (1569 gl.) v Krškem. — 2. Jernej in Tone Trbižun-ovo iz Branice (745 gl.) v Ipavi. — 2. Jože Zakrajšek-ovo iz Topola (1270 gl.) v Ložu. — 2. Fr. Vovk-ova zapuščina iz Mekin (5915 gl.) v Kamniku. — 3. Miha Suharjevih dedičev (841 gl.) na Brdu. 2. Jan. Kolbezn-ovo (3205 gl.). — 2. J. Spinger-ovo (1950 gl.), oba v Črnomlju. — 2. Martin Blatnik-ovo iz Križev (60 gl.) v Krškem.

29. aprila. 3. Jan. Pintar-ovo iz Kranja (1400 gl.). — 3. Jan. Tekavc-ovo iz Dvorske vasi (1455 gl.) v Laščah. — 3. Miko Simonić-ovo iz Slamne vasi (3790 gl.) v Metliki. — 3. Matija Prelesnik-ovo iz Ceste (1780 gl.) v Laščah. — 2. Tone Akrajnar-ovo (500 gl.) v Ribnici. — 2. Jože Štefančič-ovo iz Vrhpolja (1442 gl.) v Ipavi. — 3. Andr. Lesar-ovo iz Sodražice v Ribnici. — 2. Matija Martinčič-ovo iz Otoka (1150 gl.). —

Telegrafične denarne cene 24. aprila.
Papirna renta 62.25 — Srebrna renta 65.35 — 1860letno državno posojilo 104.75 — Bankine akcije 849 — Kreditne akcije 134.60 — London 122.75 — Srebro 105.90 — Ces. kr. cekini 5.78 — 20frankov 9.78.

Denarstvene cene. 22. aprila.		
Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	62.50	62.75
5% renta v srebru	66.50	66.75
Srečke (lozi) 1854. l.	102.—	103.—
„ „ 1860. l., cell.	105.—	105.50
„ „ 1860. l., petinke	110.—	110.50
Premijski listi 1864. l.	124.75	125.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogorske po 5%	71.50	72.50
Hrvaške in slavonske po 5%	83.—	—
Sedmograške po 5%	70 —	71.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	854.—	856.—
Unionske banke	53.25	53.75
Kreditne akcije	133.50	134.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	635.—	645.—
Anglo-avstr. banke	55.25	55.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	149.50	160.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.—	—
„ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gl. a. v.	30.—	30.—
Salmove „ 40 „ „ „	37.—	37.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	28.25	28.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.—	28.—
St. Genois „ 40 „ „ „	26.75	27.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.50	23.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.75	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.72	5.74
Napoleonsd'or	9.68	9.70
Srebro	105.—	104.50

3000 hrastovih suhih skodelj
je po ceni na prodaj pri cerkvi sv. Antona na Zdenjskem rebri fare Dobropolje (Gutenfeld).
Matija Tisel,
cerkvenik.
(23—2)

France Rud. Vogler,

stavbeni in umetniški kamnosek v Celovcu,
priporoča svojo (21—3)

zalogo grobnih spominkov

iz domačega in tujega marmorja po ceni od 4 gl. više.

Ploše za mize

iz krassthalskega in kararskega marmorja,
okviri za ognjišča, mejniki, korita za vodnjake
in konje, grobni kameni itd. itd.

Visoko častiti duhovščini

se priporoča imenovani za izdelovanje
oltarjev, prižnic (lec), ograj pri oltarjih itd.

Krstni kameni

se najhitreje in trdno izdelujejo po najnižjih cenah.

Proračuni stroškov

in ilustrirani zapiski s cenami vred o stavbah, pa tudi o grobnih spominkih se pošiljajo, ako jih kdo zahteva, brezplačno.